

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasti: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasti, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 288, za pol leta K 144, za četrt leto K 72, za mesec K 24. Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvo v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Za naš tisk.

Časopisje in tisk je najmočnejše orodje, ki lahko mnogo koristi pa tudi mnogo škoduje človeški družbi. Svetovno vojno je poleg tajne diplomacije izborna priprava kapitalistično časopisje in tudi vojno proti proletarskemu razredu vodi na najnesramnejši način meščansko časopisje. Kdo je kriv, da se je jugoslovanski proletarijat razcepil, da se je prepiral za malenkosti, namesto, da bi bil nastopal vedno složno. Če pomislimo samo na volitve, nas obide groza nad tem medsebojnim

bojem, ki so ga pospeševale nasprotni stranke s škodoželjnim srcem in hinavskim licem.

Prav pogosto se dogaja, da delavstvo klerikalnemu ali liberalnemu časopisju vse veruje, najpogostje laži, dasi bi moralo vedeti, da nasprotni listi blatijo našo stranko in lažejo o njej zato, da škodujejo delavskemu gibanju.

Ena pomoč je tu; in ta je, da se naše časopisje razširi med narodom in da ga ta narod tudi čita.

Naša uprava bo zaradi tega priredila

Politika je danes vsakdanji kruh za vsakega človeka; nekdanj so si lastili pravico do nje le razni veljaki in odličnjaki. Vsako, tudi politično znanje se je smatralo za privilegij plemenitašev in bogatinov. Polagoma se je pa razširilo spoznanje, da posega politika v življenje vsega ljudstva in da je navsezadnje tudi odvisna od ljudstva. V svojem jedru ni politika nič drugega kakor gospodarstvo celote in velikih skupin: države, dežele, občin itd. Gospodarstvo pa je podlaga vsega družabnega življenja in vseh njegovih pojavov.

Delavec se mora učiti tudi o politiki. Ne brigati se zanj je greh nad samim seboj in nad svojimi. Kdor se ne buri za politiko, tudi ne more vplivati nanjo. Pač pa jo vodijo tisti, ki se vedoma ali nevedoma bavijo

z njo, a vodijo jo seveda sami sebi v korist. Čim več pa hočejo koristiti sebi, temveč morajo škodovati drugim, namreč tistim, ki ne morejo odločevati, ker se ne brigajo.

Na žalost je tudi med našim delavstvom velikansko število onih, ki ne poznajo politike. Ne uče se jo, ker je pretežno. Pa pravijo, da je vsa umazana in korumpirana, toda če bi mogli resnično poznati sebe, tedaj bi prišli do bridkega spoznanja, da je taka zaradi ignorance, ki vlada v ljudskih vrstah. Učiti se je treba in se organizirati ter delati za pošteno, ljudsko, socialistično politiko. To je vse res zelo lepo, ampak nihče ne more popraviti politike. Podreti je treba vse skupaj, pa zgraditi nekaj novega. Kaj novega? Če ne poznaš niti te, ki je tukaj, kako boš poznal nekaj novega?

la inteligenca kriva temu razpoloženju, ker ni iskala stika z delavstvom. To animozno razpoloženje pa bo nehalo takoj, čim stopi naša inteligenca potom naobraževalnega dela v neposreden stik z delavstvom. Uživeti se mora naša inteligenca v to, da njej ne pripada samo takozvana „visoka politika“, temveč da se je treba poprijeti tudi podrobneje dela.

Stojimo neposredno pred občinim zborom naše izobraževalne organizacije in upam, da se bo izvolil odbor, ki bo kos svoji nalogi, in izdelal točen program in šel takoj in z vso energijo na delo. Ponavljam, ne ustrašiti se, ako ne bodo predavanja od vsega začetka posejana tako kot bi bilo želeži, končni uspeh nam je le zasiguran.

Z vztrajnostjo k izobrazbi, po izobrazbi k moči, bodi naše geslo.

rdeči teden za „Naprej“.

V tem tednu naj sodrugi zaupniki store vse za razširjenje „Napreja“, ki mora biti v hiši vsakega sodruga, ki se zaveda pripadnosti naši stranki. Ne kritika, ne zabavljanje, ampak delo za našo idejo je ona sila, ki revolucionira svet in vodi proletarijat v sklenjene vrste, do moči in zmage.

Nikdar se ne sme več dogoditi v proletarskih vrstah, da bi ta naslednji frazami in intrigam zlobnih ali naivnih ljudi! V ta namen, da bo vsakdo informiran in da bo vedel, kaj stranka dela in kaj hoče, mora čitati naš dnevnik.

Karlova komedija.

Če je resnično, kar poročajo Madžari, da so Karla in Cito zajeli in internirali, potem je aktualnost poleta Habsburgovca izgubila politični pomen. Le sanjač ali lahkoverež more napraviti tak eksperiment, če nima za svoje pustolovstvo garancij od velike entente, ki danes še vsaj navidez brani vse tiste mirovne pogodbe, kakršnega je napravil predstavljatelj reakcije Karl Habsburški.

Francoski in angleški zastopnik sta v Belgradu izjavila, da se naj beigradska vlada ne prenamig, v Budapešti pa madžarski vladi zastopniki entente, da naj se stvar reši diplomatskim putem, ako ne, naj nosi Madžarska posledice sama, če jo prime mala ententa za ušesa. Velika

ententa torej ni odločno proti Karlu, ker dopušča vprašanje, da Madžarsko utegne napasti mala ententa, če ne odpravi Karla iz dežele. Ako torej Madžarska obdrži Karla, če bi njegovi pristaši obvladali položaj, prepusti velika ententa usodo Madžarske mali ententi, ker se ni ravnala po mirovni pogodbi in je sprejela Habsburgovca za vladarja, ki bi ga po pogodbi ne smela. In če Habsburgovci ostane, dopušča ententa vojno med Madžarsko in malo entento, iz katere bi zopet vlekla dobiček velika ententa.

Iz vseh dogodkov, iz Karlovega poleta in ententinih diplomatskih korakov je razvidna dvojna igra, ki jo igra v srednje evropski politiki velika ententa.

Več interesa za politiko.

Družba je gnala; družabni sistem je krivičen; vse to, pravimo, vemo, pa kritiziramo in napadamo družbo in sistem. Pozabljamo pa, da je na svetu tako, kakor večina ljudstva zasluži, da je. Sistem je pač tak, za kakršnega je ljudstvo zrelo. Ako bi bilo vredno boljšega, bi si ga znalo popraviti, izpremeniti, izpopolniti.

V političnem življenju sedanjega časa stojijo po vsem civiliziranem svetu parlamenti in v ospredju in igra parlamentarnost še vedno najvažnejšo vlogo. Brez natančnega poznavanja parlamentarnih institucij ostane človek vsled tega pravi tujec v politiki. Tudi o svojem lastnem položaju v družbi ne more dobiti jasne pojma. Najvažnejši dogodki mu ostanejo neumetni. Časopisje, ki poroča o parlamentarnem delu in bojih, mu je previsoko, pretežno in vsled tega neplodno in nezanimivo. Posledice takega neznanja so za-

lostne in opazujemo jih lahko med vsem delavstvom brez izjeme.

Sicer prihajajo ljudje, ki omalovažujejo parlamente; pravijo, da so kapitalistične institucije. Seveda so. V rokah kapitalistov je vsaka institucija kapitalistična. V rokah zavednega delavstva bi bila obratno.

Parlamenti so tukaj in vrše funkcije, ki jih ne vrši nobena druga institucija mesto njih. Torej so važni za vse ljudstvo in za vse delavstvo. Komunisti so mnogo govorili proti parlamentom. Danes polagoma menjajo svoje nazore. Njihovi zastopniki v parlamentih so v opoziciji proti buržvaznim vladam in to je po vsem pravilno. Tudi socialisti so v opoziciji; bili so prej in bodo v bodoče, pri tem pa dobe za delavstvo iz njih toliko, kolikor jim je mogoče. Ves napredek družbe je zapopaden v majhnih izboljševanjih in tudi v bodoče ne bo drugačen proces.

MAKSIM SVETLIČ:

Poživimo našo izobraževalno organizacijo.

V delavskem pokretu pride večkrat do trenj, ki v največ slučajih povzročajo neplodno tratenje energij in oslabitev delavskega pokreta sploh. Vzrokov teh trenj pa po navadi ni iskati v bistvenih razlikah v načelnih vprašanjih, temveč se vse vrte okrog vprašanj taktike, mnogokrat pa je okrog naziranj posameznikov. V vseh takih slučajih nastopajo demagogi, ki zavedno ali nezavedno škodujejo delavski stvari in le-ti najdejo žal, ugodna tla za svoje razdiralno delo. Zakaj neki? Zavedno in socialistično naobraženo delavstvo bi napravilo prav kratak obračun s temi razdiralci, in sicer tak obračun, da bi se vsakdo premislil razdirati. Naše delavstvo pa posluša in sledi tem razdiralcem, na veliko veselje buržoazije, katera razkrojeno delavstvo potisne ob zid in mu pobere še ono malo pravice, kar si jih je v dolgoletnih bojih pridobilo. Ako bi pa delavstvo znalo vedno prav presojati položaj in si ustvariti pravo sodbo, bila bi taka demagogija nemogoča in prihranjeno marsikatero razočaranje. Da temu ni tako, pa je iskati vzroka v tem, da delavstvo v splošnem ni naobraženo, posebno pa mu manjka socialistične naobrazbe.

Nujna potreba je tedaj, da se naše delavstvo vzgoji, naobrazi v vseh znanja vrednih panogah potom kurzov, ekskurzij, predavanj s skopičnimi slikami in brez njih, predstavlja in tako dalje. „V izobrazbi je moč!“ to geslo se mora vedno in povsod ponavljati; pa ne sme ostati samo pri besedah, temveč se mora takoj pričeti z intenzivnim delom, ki bo imelo uspeh.

Da se je naobraževalno delo do sedaj zanemarjalo, o tem, upam, da smo vsi prepričani. Ostalo je vedno le pri načrtih od katerih pa smo bore malo imeli. Priznam, da izobraževalno delo ni lahko, in da je tudi ljudi težko pridobiti za predavanja, nasprotno pa sem tudi prepričan, da

se da s prirejanjem interesantnih predavanj, pridobiti precejšen krog poslušalcev, ki bodo s časom prav radi obiskovali tudi predavanja, ki se jim za enkrat še ne zde zanimiva. Ako smo na ta način v posameznih krajih pridobili majhen krog sodrugov, kateri bodo zmožni voditi naše organizacije, smo opravili precejšnje delo. Posebno pozornost pa je posvečati delavski mladini. Mlada srca so predvsem dovzetna za lepa in poučna predavanja in seme zasejano v srca mladih proletarcev nikdar ne ostane brez obilnega sadu.

Predavajo naj po možnosti naši praktični delavci političnih, strokovnih in gospodarskih organizacij, kateri si bodo tako vzgojili zmožne sodelavce in naslednike. Prepričan sem, da se noben izmed naših praktikov ne bo bal eventuelnih tekmecev, ki bodo morda izšli iz teh vrst učečega se proletariata. Gotovo je vsem na srcu razvoj delavske stvari na vseh poljih in v vseh ozirih, ki pa se bo poglubil in dvignil šele takrat, ko si bomo ustvarili kader zmožnih delavcev — samoukov.

Na naobraževalnem polju pa je dana najlepša prilika praktičnega udejstvovanja naši inteligenci. Vsi sodrugi, kateri so bili v srečnem položaju obiskovati šole in si pridobiti splošne in posebne naobrazbe, so naravnost poklicani, da prevzamejo naloge vzgojitelj delavstva, posvetiti se njegovi naobrazbi. Žal, tega do sedaj v splošnem pri nas ni bilo in prav nič se ni čuditi, ako vlada med našo inteligenco in delavstvom neko, rekel bi, napeto razmerje. V pomankanju drugega naobraževalnega so inteligenti, čim so se pojavili v stranki, zavzeli po navadi takoj vodilna mesta in razne mandate. Delavstvo, katero ni imelo do takrat nobenega pravega stika z njimi, je nezaupno gledalo njih delo in vsak taktičen pogrešek ali neuspeh se je pripisal na rovaši inteligence. Toda, odkrito priznava je bi-

Politične vesti.

+ Še ena o: Kjer se pripravata dva... V Tirani so Amerikanci otvorili trgovsko šolo. Ameriški Rdeči križ je poslal eno svojo sekcijo v deželo, da pomore prebivalstvu. Srednje šole na ameriško iniciativo so bile otvorene v Draču, Elbasanu, Skadru, dve šoli v Tirani. Italija pa naj pošilja Albance kanone in municijo, Jugoslavija naj straži s svojimi armadami albanske meje. Jugoslavija in Italija naj se zavoljo Albanije eventualno tudi malo polizkusita na pesti. Angleži in Amerikanci bodo hvaležni gledalci.

+ Italijanski kralj je slavil večer srebrno poroko. Ob tej priliki je amnestiral anarhista d'Albo, ki je leta 1912 izvršil nanj atentat. In to je vse. Patriotizem pa si je izkričal grlo, hvaleč njegovo usmiljenost in dobroto in liberalnost.

+ Češkoslovaške socialistične stranke so kar najenergičnejše in solidarno nastopile proti pučistovski-mu poskusu eks-cesarja Karla. Češki in nemški socialisti so priredili velikanske shode in so zahtevali skupno s komunisti, da se Karel aretirajo in postavi pred sodišče. Socialistične stranke so proletarijat pozvale, naj bo pripravljen, z orožjem v rokah braniti se proti restavracijskim poskusom Habsburžanov.

+ Francoski komunisti in anarhisti so začeli prav energično akcijo proti usrtitvi obeh ameriških pacifistov Saccota in Vanzettija. Akcija, ki se udeležuje z bombami. Napad na ameriškega poslanika v Parizu pripisujejo temu gibanju. Na ameriški konzulat v Marseillu je bil istotako izvršen napad. Vsi evropski ameriški konzulati so močno zastraženi, ker so komunisti zagrozili, da se bodo nad njimi znesli, če se oba osebenca ne izpustita. Tista obsodba je res nekaj nesramnega. Prvotno so ju gnali pred sodišče, češ, da sta kriva dvojnega umora. Ko pa se je izkazalo, da je obtožba sleparska, so ju sodniki obsodili na električni stol radi njunih — pacifističnih in komunističnih idej. Taka je ameriška demokracija in pravica.

LISTEK.

Dr. Škapin:
Mariborsko gledališko vprašanje.
(Konec.)

3. Pa tudi praktik mora biti gledališki ravnatelj ali intendant. Le kot praktiku mu bo mogoče voliti prav pri izboru igralcev in razdeljevanju vlog ter korigiranju hib in napak. Sinteza gledališkega dela, ki je ravno v rokah intendanta, je ena najtežjih, ker je to sinteza vseh umetnosti.

„Le po skupnem delu, po skupnem trudu za celotni umetniški efekt, polen štila, si zamore priboriti gledališki intendant človeško in

umetniško zaupanje celega personala in na ta način trdno voditi celi obrat.

Posamezni člani gledališča morajo čuti ravnatelja človeško in umetniško. Njegovo bitje, njegova volja morata takorekoč prevevati celo gledališče.“

„Der Kaufmann — der mit einer gewissen Kunstbegeisterung und praktischen Kenntnissen des äusseren Theaterbetriebes ausgestattete Verwaltungsbeamte — der dilettierenden Hofmann oder der aus einer kunstbegeisterten Familie stammende ehemalige Kavallerieoffizier, taugen nicht in dem Masse für den schwierigsten Posten der öffentlichen Kunstübung. Besteht schon einmal die Forderung, dass ein Direktor sein Theater tatsächlich auch zu di-

rigiren, das heisst fach- und sachgemäss aus eigenster initiative heraus kunstfördernd und schafen zu leiten hat, so muss er selbst Bühnenkünstler sein, wenn die Aufgabe eines Kulturtheaters, nämlich Kunst um der Kunst Willen zu bieten, erfüllt werden soll.“ — Tako se izraža Hageman.

4. Samosebi se razume, da mora poznati gledališki intendant v najfinjših nijansah jezik naroda. Mnogo se je v tem oziru že grešilo. Čistost, lepota, razvojne možnosti jezika, — tudi o tem mora imeti intendant jasne pojme.

Ako slednjič še rečem, da mora imeti gledališki intendant veliko poznanje človeka in sveta, da mora natanko poznati publiko, sem men-

da opozoril na vse glavne zahtevke, kateri se morajo staviti na gledališkega intendanta. Intendant se ne sme zadovoljiti s tem, kar zahteva publika v zabavo in zadovoljevanje senzacijskih potreb ampak mora vršiti veliko težjo, manj hvaležno, pa tem važnejšo nalogo, vzgajati narod po umetnosti k umetnosti.

Na to mesto spada zato cel, zrel mož, ki ima polno življenjskih in gledaliških izkušenj, filozof, ki ima dovolj življenjske realitike, da kaže narodu pot do njegovih kulturnih ciljev.

Z gotovostjo lahko trdim, da nima niti eden izmed kompetentnih faktorjev za intendanta mariborskega gledališča predlaganih oseb dovolj kvalifikacij. Nihče izmed nimen-

novanih ni namreč praktik. Eden izmed njih ne obvlada docela niti slovenskega jezika. Ako bi ne imeli na razpolaganje bolj sposobnih ljudi, potem bi bili upravičeni, jemati manj sposobne. Ker pa imamo sposobnejše — popolnoma sposobnih ravnateljev, oziroma intendantov nimamo, ker takih imajo zelo malo tudi drugi veliki narodi — je pa naša kulturna in ekonomična dolžnost, da sprejmemo sposobnejše, ker bomo sicer sami krivi za posledice, da smo slabo volili. Kruhoborstvo mora tu popolnoma stopiti v ozadje. Gre se tu za izpolnitev enega najvažnejših kulturnih mest, zato pa mora odločevati edino le teoretična in praktična kvalifikacija.

+ V slučaju, če bi ne... Angleška vlada je sklenila, da prične graditi veliko vojno brodogradilnico na Tihem oceanu, ki bi imelo svoje oporišče v Singapuru. V slučaju če bi ne uspela washingtonska pogajanja za razorožitev. — In to pomeni, da ga zgradi, ker ni vraga, da bi se kaka konferenca razbila, če jo prirede gospodje veleburžuji in veleimperialisti med seboj. Večni mir pa naj ostane problem, v rešitev bodočih rodov. Bo že nekako...

+ Brezposelnost na Angleškem navzlic vsem ljubim ukrepom britanske vlade le noče in noče ponehati. Kaj še: predadnji teden jih je bilo 1.376.768, toda zadnji teden je po uradnih izvidih njih število naraslo na 1.384.000 duš, ubogih duš.

+ Angleško-irski pogajanja se nahajajo v novi nevarnosti, da se razbijejo. Obe stranki sta storili

važne sklepe, to se pravi, voditelji obeh strank. De Valera, vodja sinfajnovcev, je zavzel tako odklonilno stališče, da utegne priti do novih sporov, če ga bodo njegovi pristaši poslušali.

+ Poljska in svobodno mesto Gdansk sta podpisala medsebojno zavezniško pogodbo.

+ Alandske otoke so v Ženevi nevtralizirali, obenem so določili, da se otoki ne smejo utrditi.

+ Ne preostane jim drugega. Včeraj smo poročali, da so se Francozi sporazumeli s kemalisti, ker jim njihove železnice več nesejo kot pa batine, ki jih dobivajo Grki na njihovo iniciativo; danes lahko k temu še pristavimo da sklepajo žnjimi podobem sporazum tudi Angleži, oziroma njih zastopniki pri anatolski železnici. Zavidajo pač profite Francozom.

Brzjav.

RAZBITJE KARLOVIH ČET IN ARETACIJE.

Budimpešta, 25. oktobra. Madžarski dopisni urad poroča uradno: Kraljev poblaščenec se je z vladnimi pogoji vrnil k vstaškim četam, ki so se izognile sprejemu pogojev in se naglo umaknile. Vstaši so požigali po železnici preko Totisa bežati v Komorno; v Totisu pa so izvedeli, da je železniški proga pri Komornu pretrgana in da bo ondotna garnizija, ako treba, nastopila tudi z orožjem in preprečila beg vstašev. Železniške garniture stoje sedaj prazne v Totisu. Madžarska vlada je že početkom puča poslala zanesljivega častnika v Totis; ujele pa so ga Osztenburgove čete že v soboto. Ta častnik je prevzel v Totisu poveljstvo in zbral vstaše, ki so bili brez voditeljev. Pri organizaciji puča udeleženi politiki in vojniki tuje narodnosti so zapustili kralja in se po načinu najemnikov izkušali z begom odtegniti posledicam svojega izdajstva. Štefana Rakovszkega, grofa Julija Andrassyja in dr. Gustava Greta je madžarska narodna armada ujela že v Totisu. Vlada je odredila vse potrebno za aretacijo drugih hujšakačev.

INTERNACIJA KARLA.

LDU. Budimpešta, 25. (MKU.) Uspeh včerajšnjih pogajanj zastopnikov velasizirane madžarske vlade obstoji v sklepu, da se bivši kralj začasno internira v samostanu Tihany ob Blatnem jezeru. Ker se je kralj brezpogojno udal, moramo smatrati že naznanjenih sedem pogojev, ki so mu bili stavljeni od madžarske vlade, za sprejete.

ZAPORNO POVELJE PROTI VODITELJEM PREVRATA.

LDU. Budimpešta, 25. okt. Vlada je izdala zaporno povelje zoper poslance Štefana Friedricha, Ladislava Szilagya in Jurija Szmececvaja, dalje zoper generala Horwatha, polkovnika Leharja, grofa Antona Sigaryja, barona Borovigoynja, polkov-

nika Asbotha in majorja Czetenburga. Obtoženi so prevrata. Obtoženci so deloma pobegnili. V zapornem povelju se glasi, da se morajo prijeti brez ozira na imunitetno pravico. Poslanca Friedricha in Szilagya je policija že zaprla. Poslanec Szmececvajju se je posrečilo, ko so ga hoteli detektivski prijeti, da je ušel skozi okno in pobegnil v avtomobilu.

ŠVICA IZGANJA.

LDU. Bern, 25. okt. Zvezni svet je danes sklenil izgnati vse spremstvo Karla Habsburškega vstevši vse člane te rodbine, v kolikor niso neobhodno potrebni za oskrbovanje otrok, ki še ostanejo v Švici. Seznan izgnanih oseb se razglasi jutri.

VOJNI MINISTER ZAHTEVA KREDITE!

LDU. Belgrad, 25. okt. Na podlagi vladnega sklepa je imel gospodarsko finančni komite ministrov sejo v kabinetu finančnega ministrstva, na kateri se je razpravljalo o izrednih vojnih kreditih, katere je zahteval vojni minister general Zešević za opremo in vzdrževanje mobiliziranih čet. Ministrski komite je ugotovil, da so zahtevani neobhodno potrebni ter je sklenil, da se z neznanimi izpremembami odobri. V tem zmislu je ministrski komite predložil ministrskemu svetu poročilo.

UPRAVNA RAZDELITEV DRŽAVE

LDU. Belgrad, 25. (ZNU.) V predstavnstvu vlade se je včeraj vršila konferenca med ministri Markom Trifkovičem, Svetozarjem Pribičevićem in dr. Gjuričevićem z zastopnikom demokratske in radikalne stranke Ljubo Davidovićem in Ljubo Jovanovićem. Na konferenci se je razpravljalo vprašanje upravne razdelitve države ter je bilo sklenjeno, naj pripravita zakonski predlog o tej stvari Ljuba Jovanović in Voja Marinković. Obenem je bilo določeno, naj se ta predlog čimprej predloži vladi.

Dnevna kronika.

NOV POŽAR V BEOGRADU!

Poročajo, da je v beograjskem kolodvorskem skladišču nenadoma izbruhnil velikanski požar. Brzjavno skladišče je pogorelo do tal. Ogrožena je kolodvorska električna centrala. Veter skoroda onemogoča omejitve požara. Radi gorljivih stvari, kakor rotacijski papir in sodi z bencinom, ki so ležale v skladiščih, se je požar razširil na ogromen prostor. Požar je najbrže delo kakih neprijateljskih agentov, ker je videla kolodvorska policija sumljivega človeka, ki je ožen najbrže podtaknil, a ga niso mogli prijeti. — Požar petrolejskih rezervoarov še vedno traja. Goreči bencin je tekkel v celih potokih v Savo, na kateri se je zaradi tega vnelo veliko število vlačilcev in čolnov. Vnela sta se tudi dva grška parnika in ena vojnih ladij, kar so pa mogli še pravočasno rešiti. Žena nekega finančnega stražnika se je utopila, ko je skočila s petini drugimi osebami iz enega ogroženih čolnov. Mož, ki jo je hotel rešiti, je v razburjenosti zgrabil

vega človeka, ki je ožen najbrže podtaknil, a ga niso mogli prijeti. — Požar petrolejskih rezervoarov še vedno traja. Goreči bencin je tekkel v celih potokih v Savo, na kateri se je zaradi tega vnelo veliko število vlačilcev in čolnov. Vnela sta se tudi dva grška parnika in ena vojnih ladij, kar so pa mogli še pravočasno rešiti. Žena nekega finančnega stražnika se je utopila, ko je skočila s petini drugimi osebami iz enega ogroženih čolnov. Mož, ki jo je hotel rešiti, je v razburjenosti zgrabil

drugo ženo in je tako nehote rešil vsaj to. Škodo cenijo na 4 milijone dinarjev, toda gotovo je še mnogo večja. Del krivde zavračajo na Jugoslavensko banko, ki je petrolejska skladišča zgradila tako blizu železnicega tira, ki je bil radi tega deloma pokvarjen in na mestno občino, ki je zemljišče oddala v tak namen.

Redna javna seja občinskega sveta ljubljanskega se bo vršila v četrtek, dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: 1. Naznanilo predsedstva. 2. Volitev podžupana. 3. Določitev časa in števila rednih sej občinskega sveta. 4. Določitev in volitev posameznih odsekov. — To bo torej po dolgem času, ko je bila Ljubljana brez župana, prva redna občinska seja! Novi občinski odbor se podaja na delo. Da bi bilo to delo plodonosno in v korist ljubljanskega občinstva!

Na šestdesetdeseto orožno vajo bodo pozvani letniki 1918, 1919 in 1920.

»Novi čas« zopet nekaj piše, kakor da bi bil najmodrejši. Resolucija, ki je bila sprejeta na protestnem shodu v ponedeljek v Unionu ima preveč patriotičen končni stavek, ker zahteva odstranitev razkralja Karla pod vsakim pogojem. Tako resolucijo se sprejeli tudi češki socialisti, ker vedo, da je v celni aferi velika nevarnost za evropsko demokracijo. Ne glede na vse to pa je izjavil socijalno - demokratični govornik s. Kopač, da je proti vojski, ker se da zadeva rešiti diplomatskim potom. To bi bil lahko slišal poročevalec »Novega časa«. Kakor je pa razvidno iz pisave tega lista ima menda list nekaj simpatij za Karla, zakaj pred sedmimi leti so tisti ljudje hujškali na vojno in še celo molili zanjo!

Klerikalci proti občinskim sodiščem za pobijanje draginje. Marijanska klerikalna »Straža« se z vsilo zaletava v občinska sodišča za pobijanje draginje. Češ da se ta sodišča v svojih obsodbah motijo. »Straža« seveda pravi tako, ker bi želela, da bi se živila smela svobodno dražiti. Rada bi, da bi klerikalni oderuhi in navijalci cen ne bili nič kaznovani. Velikodušno dovoljuje k večjemu v to, da se naj kaznuje n. pr. le kak neklerikalni veriznik in oderuh, nikakor pa ne klerikalni. Zoper draginjo vpijejo klerikalni žerjavi v svojih listih le, dokler si morejo s tem loviti pristašev med delavskim ljudstvom, če pa stopiš tudi klerikalnim navijalcem cen na prste, takoj pokažejo svojo pravo kapitalistično barvo!

Tako ni prav! Prejeli smo: V gostilni »Wilsonova« c., je sedel sodrug, eden onih železničarjev, odpuščenih brez krivde po stavki pretečenega leta. V gostilni se je nahajal dr. J. od inšpektorata drž. žel. Naenkrat stopi predenj gostilničar in ga prosi, naj bi njegovega sina vzeli v železničarsko službo. Dr. J. je prošnjo vzel na znanje in odšel. Nato gostilničar sede k svojim znancem, proti katerim se pritožuje, da njegov sin noče delati, da samo pohajkuje, zato bi rad, da ga sprejemo v državno službo. Odločno protestiramo, da se stari pridni delavci odpuščajo iz služb, sinovi bogatih gostilničarjev pa da bi se nastavliali v službe, in poleg tega še taki, ki nočejo delati. — Prizadeti.

Slika iz sodobnih dni. V nekem meščanskem listu citamo: »Stavino gibanje v Zagrebu je živo. Otvarja se vedno novi etablismani, restavrant, bari, kavarne in hoteli. Zagreb postaja velemesto. Zdaj se zgradi nov velik modern hotel; 17 bank se je združilo, da je položilo v to svrhu doslej že 30 milijonov. Hotel bo imel 250 sob s kopalnicami in

vsem mogočim komfortom. Na Zrinjevcu so ves veliki sutren nekdanje Vranicanijeve palače prezidali za prvovrstno zabavišče »Etablissement Mascotte«. Otvori se baje že spočetka novembra. »Mascotte« bo sijajna restavracija z godbo, saloni in velemestnim razkošjem. Poslopje kina »Helios« prezidajo za drugo gledališče za opero in malo opero. Zagreb je vesel, ima dosti denarja, zato pa je tudi drag. Stanovanjska mizerija pa je še večja ko v Ljubljani. — Kapitalizem ustvarja kapitalom razkošje, proletarijatu pa stanovanj niče ne zida! Lepa slika iz sodobnih dni stanovanjske bede, pomanjkanja in revščine!

Da so se le spomnili! V zunanjem ministrstvu delajo na osnutkih novih konzulatov po vseh večjih mestih Evrope kakor tudi Amerike. Je res čudež, da so se gospodje pri zunanjem ministrstvu spomnili tudi na to zadevo. Precej škode so utrpeli naši državljani na tujem, ker niso imeli svojih zaščitnikov konzulov. Ravno pred par dnevi smo poročali, kako se godi našim ljudem v Argentini, kjer ni v vsej državi in niti v Buenos Airesu, ki je vendar milijonsko mesto, niti enega jugoslovanskega zastopnika.

Dobrotnica slepcev. Včeraj je v sanatoriju »Elizabetinum« umrla g. Marija Križman, ki je v svojih poslednjih dneh pokazala veliko ljubezen do naših slovenskih slepcev. Postavila jih je v oporoki svojim glavnim dedičem svojega premoženja. Zapustila jim je med drugim hišo št. 5. na Karlovski cesti. Pogreba, ki se bo vršil v sredo ob 2. uri Sodarske steze pri Florjanski cerkvi št. 2 na pokopališču pri Sv. Križu, se bodo udeležili vsi gojenci zavoda za slepce. — Pevski zbor tega zavoda bo zapel veliki dobrotnici na zadnji poti dve žalostinki! N. v m. p.!

Veliko tovarno za tekstilno blago namerava postaviti v Mariboru češki tovarnar Eduard Doktor.

Iz stranke.

Diskusijski večer bo danes ob 20. uri v bivši nemški šoli v Spodnji Šiški. Sodrugi, ne pozabite priti!

Iz strok. organizacije.

Stavka čevljarjev v Ljubljani je bila včeraj končana z ugodnim uspehom (22%) za pomočnike.

Strokovni shod z dne 23. t. m. v Stora pri Celju. Vršil se je s sledečim dnevnim redom: 1. Taktika in akcija strokovnih organizacij. 2. Kapitalistična strahovlada in odslavljenje zaupnikov. 3. Novi sklepi za podružnico Stora. 4. Razno. — Predsednik sodrug Krajnc je konstatiral, da ni bilo niti polovico organiziranega delavstva navzočega vzlic temu, da so imele 3 podružnice skupen shod. Opominjal jih je, naj se bolj zanimajo za shode, ter naj se strnejo vsi v eno močno strokovno organizacijo; kajti samo v organizaciji je moč! Brez nje ne bodo nikdar ničesar dosegli. Naj bodo vsi za enega in eden za vse! K prvi točki je potem govoril strokovni tajnik sodrug Leskošek iz Celja, ki je poročal v dnevrem jednatem govoru. K drugi točki omenja, da je vsem slabim razmeram kriv kapitalistični sistem. Navzlic temu, da je v 38. členu ustave sprejeto in zanjamo organiziranje in združevanje delavstva za izboljšanje svojega gmoetnega položaja, je naredila Zveza industrijev naskok na strokovne organizacije in njih zaupnike. Napram nasilistvom strokovno organiziranemu delavstvu ne preostaja drugega, kakor da si s stavko izvojuje svoje pravice, ako si je v tem delavstvo edino. Da je pa naskok kapitalizma tako silen, si je delavstvo samo krivo, ker se premalo

zaveda svojega položaja. Predlaga oziroma priporoča, da se delavstvo bolj zainteresira za delavsko časopisje, ker le v izobrazbi je rešitev delavstva izpod kapitalističnega jarma. K tretji točki predlaga, da se zaupniška volitev izvede na javnem shodu, na katerem se lahko nasprotniki prepričajo, na kateri strani da je večina. Zaradi plačevanja prispevkov so se določile uradne ure ob sobotah od 4. do 6. ure zvečer in v nedeljo od 9. do 10. ure v gostilni gospoda Krajnc v salonu, ter od 10. do 11. ure v delavski knjižnici v šoli. — Shod se je zaključil ob 12. uri dopoldne.

Društvene vesti.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico vabi gg. člane na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, 27. t. m. točno ob 8. uri zvečer pri g. Mraku, Rimska cesta 4. — Poročalo se bode o meznem gibanju delavcev, zato se gotovo udeležite vsi.

Gospodarstvo.

= Holandska zbornica je s 45 glasovi proti 20 odklonila kredit sovjetski Rusiji. Holandski buržuji sploh delajo veliko politiko proti Rusiji in govorijo žnjo skleniti tudi nobene trgovinske pogodbe.

= V sovjetski Rusiji so zopet uvedli poštino. Tako stane n. pr. pismo do 15 gramov 500 rubljev, za odprto dopisnico pa 200 rubljev. Pismo frankirajo z znamkami iz carske dobe po 1 do 20 kopejk in računajo za 1 kopejko 1 rubelj.

Kulturni vestnik.

Založništvo pevskega društva »Ljubljanski Zvon« razpošilja sledeče skladbe: Alojzij Sachs: II. Venček narodnih pesmi za moški zbor. Cena partituri 8 K. — Anton Lajovic: Pesmi samote, samospevi za en glas s spremljevanjem klavirja. Cena 16 K. — Trije moški zbori (Emil Adamič: Ljubici, Mihael Rožanc: Mak žari, Zorko Prelovce: Rdeče rože). Cena partituri 10 K. — Emil Adamič: Pet veselih pesmi za moški zbor. Cena partituri 20 K. — Društvo prodaja in razpošilja tudi litografirane posamezne glasove (za tenor in bas) vseh izdanih zborov po izredno nizki ceni.

Po svetu.

— Berlinski založniki so izprli ves tiskarski personal, ki sedaj stavka. No, stavke gg. založniki še niso dobili, zato je tudi izprtje sunek v vodo.

— Velika ekspedicija pod vodstvom nemškega profesorja Kleina odide te dni v Afriko. Profesor Klein je iznašel novo zdravilo proti strašni spalni bolezni, katerega hoče preizkusiti v deželi, ki je tej bolezni domovina. Ekspedicijo financirajo nemški in angleški industrialci. Pač zato, ker upajo pozneje na velike profite in ne morda iz humanosti.

— Električni stolčki za živali. V Londonu so pričeli pse in mačke pobijati z električnimi stoli kakor Amerikanci svoje zločince. Novi način usmrčevanja je baje bolj človeški, ker smrti posvečena žival ne trpi toliko kakor pri navadnem načinu usmrčenja s plinom.

— Ekspedicija na Mont Everest, najvišjo goro na svetu v Himalaji, je bila odložena na prihodnje leto, ko bodo klimatični faktorji nadaljno potovanje zopet omogočili. Nekateri člani ekspedicije so se sicer povzpeli že do 7000 metrov višine, toda morali so se vrniti radi groznega mraza. Mont Everest sam meri 8840 metrov.

Ženski zdravnik in porodničar

Med. Univ. Dr. France Toplak

bivši večletni sekundarij deželne bolnice v Ljubljani, elève-operator vseučiliške ginekološke in porodniške klinike prof. Pithe v Pragi

ordinira od 11. do 12. in od 2. do 4. (razven ob nedeljah in praznikih) Maribor, Glavni trg 18.

Preklic.

Podpisana preključem vse svoje obrekljive besede napram Ani Pelko, gostilničarki na Doberni ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od sodniškega postopanja.

Trbovlje, 24. oktobra 1921.

Antonija Goršek,
Loka 203.

GOSTILNIČARJI POZOR!

Proda se velik godbeni

Avtomat.

Poizve in ogleda se pri g. Zugwitzu v gostilni pri Jelen-u (nasproti tovarni) na Savi pri Jesenicah, Gorenjsko.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri trdnici Kovačević in Teršan v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vsorci vedno na razpolago.

Citajte velezanimivo študijo

Dr. Oto Bauer - Uratnik

Pot k Socijalizmu.
Cena K 2.—
Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Obrotovodja elektrotehn. obrata

v »tovarni cementa Zidanmost« se takoj sprejme.

Samo na pismene ponudbe in na prvovrstne moči s prepisom spričeval, z navedbo mesečne plače, s prostim stanovanjem, kurjavo in razsvetljavo se bode oziralo. Prednost imajo tisti, ki so izkušeni strojni mojstri, da prevzamejo pozneje tudi parni obrat in vsa potrebna popravila na parnih strojih in kotlih sami izvršijo.

Ravnateljstvo Tovarne cementa Zidanmost.